

sőre  
ö z ö n s é g  
tebb itala

& Braun

R. Ferdinand 52  
273

ét nélkül. Német szá-  
m. Javitást soha nem  
— Minden világitást  
— 4 perc alatt felforralt  
zetek, aggregények ré-  
i. Gyári képviselő.

(Jókai-u.) 7.

utánvétel megküldjük

kizárólag

TOL

zsiri, mert ez  
s és kiadós!  
enjamin nagyváradi  
t készült, szigoruan  
lóírás szerint.

VILMOS Cluj

GYÁR

zetek összeszerelési és szű-  
lése azonnal készíti és  
b napi áron

reskedés és ládagyar

do

aktár

yészeti cik-

i-a pikkeiges/  
ff. / Borsav.

viztisztá

-a vegytisz-

orkósav / Va-

/ Szalmiak-

av/Chlorkali

hromtimsó /

chlor, hamu-

etc. / i-a fran-

enyv

atail Fűszerek

szolgál:

MI RÉSZV. T.

na Maria 25.  
5, 5-44.  
na Maria 42.  
ui 56

NYOMDA  
Közzététel: Szerkesztőség  
és kiadóhivatal 977  
R. S. No. 536  
A hirdetések kizárólag a  
szociálistáknak cím-  
re szólnak, kizárólag nem  
szociálisták

# UJ KELET

ZSIDÓ-POLNYKAI-NAPILAP

A LŐFIZETÉSI ÁRAK  
Romániában  
Egész évre — — 750  
Félévre — — 380  
Negyedévre — — 200  
Egy hónapra — — 70  
Egy szám ára pályaud-  
varon és vidéken is 3 lej  
Bukarestben — 3-50  
Csehszlovákiában  
Egy hónapra — 25 ct  
Egy szám — 1-50 ct

1924 július 8 Kedd

Cluj-Kolozsvár \* VII. évfolyam \* 150. szám

5684. Tamuz 6

## A zsidó pacifizmus

Az újjáépülő Palesztina fővárosából Jeru-  
zsálemről jön a hír, hogy a palesztinai zsidó  
főkörmányzó, egy katolikus egyházi és a pa-  
lesztinai spanyol konzul intervenciójára betil-  
totta Halévy zsidó tárgyú operájának, a „Zsidó-  
nó“-nek a jeruzsálemi héber operában való  
előadását. A betiltás indokál azt hozza fel  
a rendelet, hogy a „Zsidónó“ színpadi cselek-  
ménye sérti a katolikus szellemet.

Szerte a világon, Madridtól Kolozsvárig  
minden színpadon előadták már a „Zsidónó“-t  
anélkül, hogy bármelyik keresztény hatóságnak  
eszébe jutott volna a katolikus inkvizíció  
szellemét perszifáló opera előadását betiltani.

A palesztinai kormányzáság rendelkezése  
első becsületes megnyilatkozása a hivatalos pa-  
cifista szellemnek, annak a türelmességnek, mel-  
lyet egyes keresztény nemzetek hivatalos és  
hivatalon kívüli legkevésbé tartanak szüksé-  
gesnek érvényesíteni a zsidósággal szemben.  
Valószínű, sőt bizonyos, hogy ezt a betiltó  
rendelkezést nem az alkalmazkodás szelleme  
inaugurálta mert hiszen a zsidóság Palesztinában  
komoly hatalmi tényező immár és semmi szűke-  
sége arra, hogy kényszer hatása alatt tegyen  
koncessziókat. Örvendezünk e rendelkezés fe-  
lett, mert megdölvén látjuk azt a sűrűn hangoz-  
tatott vádat, hogy a zsidóság, ha politikai és  
nemzeti hatalmon volna, ugyanazt a türelmet-  
lenséget érvényesítené a nemsemita népekkel  
szemben, melyet az árják egyrésze a sémiták-  
kal szemben tanusít.

Mementó ez a betiltó rendelet, meggyújtott  
fáklya az emberiség éjszakájában, mely a Sze-  
retet és Békesség ezerszer megismodott és ezer-  
szer porbadöntött birodalmára veti a fényét. E  
tett által újra piederstált kapott a hit, annak  
hite, hogy tul gondolkozási különbségeken,  
világneveti harcokon, — a zsidóságnak a világ-  
egyetem harmóniáit kell megcsendítenie szen-  
vedő lelkének hurjain s dokumentálni kell, hogy  
nemzeti újjászületésével egyidejűleg teljes lélek-  
kel kapcsolódik bele az egyetemes emberi célok  
áramlásába. A nagy népek sohasem hatalmi  
politikájuk által jutottak fel a történelem ma-  
gasságaira, hanem azoknak az eszméknek ér-  
vényre juttatásával, melyek döntő befolyást gyar-  
koroltak a többi népek sorsának alakulásában.

A görög szépség-ideál, a francia szabadság-  
eszmé nem voltak lokális nemzeti megnyil-  
vánulások: céljuk az emberiség volt, az egye-  
temes jobbra-törekvés. Ezt a sugárzást a zsidó-  
ság Szinaj hegyének villámaiból leste el és  
minden véren és minden verejtéken át adta  
tovább — fájdalmas önfeláldozással — a neki  
rendszerint csak ütlegekkel fizető emberiségnek.  
A zsidóság fizikailag lehetett elnyomott, a  
szolgálat és megaláztatás rányomhatott szá-  
mos szegénybélyegyet, de legjobbjában mégis  
tovább élt és tovább él ma is az egyetemes  
világlelküismeret őrtüze. A zsidóság legnagyobb  
bátorsága, legnagyobb hősiége az volt, hogy  
vér és vas közepette is komolyan hitt a béke  
megváltó erejében, hogy a divergáló, relatív  
értékű eszmesugárzások között is, — melyeknek  
nagy részük van a mai anyagi és erkölcsi  
nyomorúság felidézésében — pozitívumnak, meg-  
feleltethetetlennek vallotta az egyetemes em-  
berszeretet kötelezettségét.

A természettudományos meggyőződést valló  
zsidóban is ott élt mindig ez a messiániz-  
mus, mely — ha látszatla különbözik is a val-  
lások messiánizmustól — lényegében ugyanazon  
forrásból fakad, mint az. Palesztina vértelen  
hódítói komolyan hiszik ime a gyűlölség meg-  
szüntetésének lehetőségét és tettel hirdetik a  
pacifizmus lekacsogott és kigunyolt jövődjé-  
nek pompáját. A szeretet könnyen felejteti a  
megbántást és csak a gyűlölet emlékezik min-  
dig a gonoszra. A katolicizmus — igaz, sok-

szor mélyeséges meggyőződéstől hajtottan —  
rengeteg hint és nyomorúságot zudított a zsidó-  
ság fejére. De a zsidó mentalitás-pantheista:  
a Rossz és Gonosz aján is ott éri a törté-  
nelmi akaratot lendítő logika és törvényszerű-  
ség igazságát. Semmi sem történik hiába a  
világegyetemben, nincs cselekedet, melynek  
durvasága ne egy fenkolt világcélt leplezne.  
A szenvedés: nagyság s ime: a zsidóság ehhez  
az ékességhez ragaszkodik legjobban, mert ál-  
tala jut el a legnagyobb és legmélyebb em-  
beri örömhöz: az adakozás gyönyöréhez. Anél-  
kül, hogy tulbecsülnék a Zsidónó jeruzsálemi  
előadásának jelentőségét, meg kell állapítanuk,  
hogy a zsidó adakozásnak, a zsidó világszel-  
lemnek egyik legbiztosabb és a jövődjé zálo-

gaul szolgáló cselekedete volt ez.

Tulharsog minden gyűlöletet, elhalványít  
minden vöröslő máglyatényt, mely hangossá  
és rémössé teszi az európai éjszakát. Doku-  
mentum és mementó ez, hogy az igazi nem-  
zeti eszmé nem ellenkezik az emberiség esz-  
méjével, hogy a végtelen pusztában, melybe  
sorsunkkal kidobattunk: egymásratalálásunk-  
ban találhatjuk meg azt az oázist, mely békét  
és megrugvást adhat.

A zsidóság újra megmutatta, hogy megta-  
lálta az emberiséget. Ideje volna, hogy az em-  
beriség is megtalálja a zsidóságot és a népek  
egyetemében megadja számára azt a helyet,  
mely ethikai cselekedetei révén megilleti.

(s. l.)

## Bosel azt hitte, a cionizmus is eladó

**Bosel meg akarta vesztegetni a bécsi cionistákat, amikor pedig az nem sikerült, zsarolással vadoltatta meg Stricker elnököt. Stricker a bíróság előtt leleplezte Bosel erkölcsi lelkét. Bosel kikeresztelkedéssel fenyegette meg Strickert. Bettauer Hugó hocsánatot kért a bíróság előtt Strickertől**

(Bécs, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.)  
Érdekes per tartja igazságon már hetek óta az  
osztrák főváros. A pernek legnagyobb érdekessé-  
gét az adja meg, hogy központjában Siegmund  
Bozel, Bécs legnagyobb „valutakarrierje“, a siber-  
krónus á, akinek pályáját Európa egész közvéle-  
ménye ha nem is tisztelettel, de a szenális csirke-  
fogóknak kijáró érdeklődéssel figyeli. A vádló Ró-  
bert Stricker, az ausztriai cionista szervezet elnöke,  
akit Bosel a felkapaszkodott parvenü arcátlanságá-  
val meg akart vesztegetni, majd amikor szándéka  
hajótörést szenvedett Stricker korrektségén, a rajta-  
kapott tolvaj módjára kitarított ügynöki utján  
azzal rágalmozott meg, hogy Stricker őt a bécsi  
cionisták napilapjának a „Wiener Morgenzeitung“  
megbizásából meg akarta zsarolni.

### A bécsi cionisták lapja Bosel ellen

Stricker bíróság elé állította rágalmozóit és a  
tegnap megtartott főtárgyaláson a vád minden  
atomját pozdorjává zuzta. De a per lényege tulaj-  
donképen nem is a becsületsértés deliktuma körül  
forgott, erkölcsi szempontból sokkal nagyobb volt  
a jelentősége annak a megnyilatkozásnak, milyen  
óriási szakadék választja el a zsidó megújodást  
harcoló cionistákat a Bosel-féle emberek mentali-  
tásától. Mert Bécsben senki sem kételkedett Stricker  
becsületességében és nem az keltett feltűnést, hogy  
a bizonyítási eljárás Strickert igazolta, hanem a  
„nagy“ Boselről kifejezésre juttatott megnyilat-  
kozások, amelyekből kiderült, hogy tisztességes  
emberek vele csak tanuk jelenlétében beszélnek  
és hogy annyi tekintélye sincs, mint amennyi volt  
kollégáinak: akármelyik bécsi kereskedősegédnek,  
mindenki részéről kijárt.

A nagy port felvert Stricker — Bettauer-Bosel-ügy  
előzményeit az alábbiakban foglaljuk össze. A  
francia frank-hoz idején két cikk jelent meg a  
Wiener Morgenzeitungban, amelyek Bosel spekulá-  
cióival foglalkoztak és üzleti ügyeit nem a leg-  
szimpatikusabb megvilágítást helyezték.

### Bosel vesztegetni akar

A cikkek megjelenése után Bosel Schultzot,  
egyik kitarított lapjának, a „Tag“-nak szerkesztőjét,  
elküldötte a „Wiener Morgenzeitung“ főszerkesztő-  
jéhez azzal az utasítással, hogy nagyobb pénz-  
összeg felszámolásával kedvezőbb állástoglalásra han-  
gozja a lapot. A „Morgenzeitung“ főszerkesztője  
mélyeséges undorral utasította ki Bosel ügynökét,  
akinek kijelentette, hogy cionista lappal ezen az  
uton találkozni nem lehet. Erre Bosel Stricker  
Róberthez, a cionista szervezet elnökéhez küldte  
el megbízottját és arra kérte, látogassa meg őt  
lakásán. Stricker Schultzal visszaüzent, hogy nem  
ér rá az elnök urat rekeresni, de saját lakásán  
bármikor rendelkezésére áll. Bosel újra Stricker-  
hez küldte Schultzot azzal, hogy nem keresheti fel

személyesen Strickert, mert ő nem jár az utcán,  
ugyanis az életét félti, de fontos zsidó ügyben  
akar a cionista szervezet elnökével beszélni.  
Stricker erre elfogadta a meghívást, de kikötötte,  
hogy csak egy megbízható harmadik jelenlétében  
hajlandó tárgyalni. Meg is nevezte kísérőjét, dr.  
Eplert, aki egy bécsi nagybank vezérigazgatója és  
egyben a Keren Hajjeszód direktóriumának  
elnöke. Epler dr. társaságában a találkozás meg-  
is történt.

### „Ha tovább támadnak, kikeresztelkedem“

Bozel erőltetett nyájassággal fogadta vendégeit  
és a sablonos üdvözlések után nyomban a „Morgen-  
zeitung“ cikkeire tért át, amelyek — ugymond —  
ha igazat is tartalmaznak, de ártnak öneki, már  
pedig neki az a véleménye, hogy a cionista napi-  
lapnak, amelynek a zsidó érdekeket védenie kell,  
nem lehet célja a zsidó pénzemberek üzleteit ron-  
tani. Stricker felvilágosította Bozelt arról, hogy a  
cionistáknak egészen más a felfogásuk a zsidó ér-  
dekekről, mint ahogy azt ő gondolja és kijelen-  
tette, ha a „Morgenzeitung“ nem irt igazat, akkor  
helyre fogják igazítani a cikkeket, de ha a lap  
igazat irt, akkor ő semmit sem tehet.

Bosel erre ideges lett és nagyhangon kijelen-  
tette, ha a „Morgenzeitung“ tovább folytatja tá-  
madásait, ő kikeresztelkedik. Stricker Bosel „fe-  
nyegetését“ hallva azonnal felállt:

— Ehhez Önnek nincsen reánk szüksége, —  
mondotta és el akart távozni, de Bosel vissza-  
hívta.

— Kérem — mondotta Bosel — én minden-  
kor jó zsidó voltam és az is akarok maradni, de  
ezt az ügyet szeretném elintézi.

Stricker azt válaszolta, hogy ő ebben az  
ügyben semmit sem tehet, de mint a cio-  
nista szervezet elnöke, kötelességének tartja,  
hogy mint minden zsidót, úgy Bozelt is  
figyelmeztesse arra a kötelességére, hogy vagy-  
nának egy részével járuljon hozzá Palesztina fel-  
építéséhez, jegyezzen a Keren Hajjeszodra, mert  
eddig abból, hogy Bozel évi harmincmilliót ad  
a hackonkreuzleres bécsi egyetemnek, csak arról  
győződött meg, hogy Bozel jó osztrák és jó hacken-  
kreuzler, de arról, hogy jó zsidó volna, nincsen  
tudomása. Bozel kijelentette, hogy ebben az ügy-  
ben tárgyalni fog Epler vezérigazgatóval, mert régi  
terve, hogy Palesztinában egy városnegyedet épít-  
sen fel, amelynek főtádját az ő nevével nevez-  
zék el. Ezzel a találkozás véget is ért.

### Cionista támadás Bosel erotikus lapja ellen

Röviddel ezután történt, hogy a „Morgenzeitung“  
éleshangu vezércikkben támadást intézett egy Bet-  
tauer Hugó nevű újságíró ellen, aki Bosel pénzén  
„Er und Sie“ címen hetilapot szerkesztett, amely a

beteges erotika közlönye volt s amely felháborító szemérmelenséggel propagálta a szexuális erkölcs-telenség minden nemét és így valóságos közvetítője és kerítője lett Bécs beteges hajlamu köreinek.

A „Morgenzeitung“ cikke felszólította a zsidókat, ne olvassák a lapot, a polgármestert, hogy tiltsa be a lap megjelenését, az újságírószervezet, hogy közösítse ki Bettanert és hangsúlyozta, hogy a zsidóságnak ehhez a véletlenül zsidó Bettauerhez semmi köze sincs. A bátorhangú cikk óriási feltűnést keltett és a polgármester másnap valóban betiltotta a szennylapot, az újságírószervezet pedig eljárást indított Bettauer ellen. A nagyszerű cikk szerzője Stricker Róbert volt.

#### Munkába lépnek Bosel sajtóügynökei

Hugo Bettauer egyébként Bosel egyik lapjának, a „Der Tag“-nak is egyik belső munkatársa és így érthető, hogy a „Tag“ szerkesztőségében csakhamar megindult a bosszúhadjárát Stricker ellen. A lapban cikkek jelentek meg, amelyek burkolt formában zsarolással gyanúsították meg Strickert, mire Stricker nyílt szívvallása szólította fel a névtelen vádaskodókat, majd miután ennek a felhívásnak eredménye nem volt, nyílt levélben aljas rágalmozónak nevezte a „Tag“ főszerkesztőjét, Schreier-t. A nyílt levél után jelentkezett is a cikk szerzője, Bettauer Hugó, aki kijelentette, hogy bizonyítani akar.

Stricker tehát becsületsértés címén pert indított Bettauer ellen és ennek a becsületsértési pernek volt tegnap a főtárgyalása.

#### Csak tanuk jelenlétében lehet Bosellei szóbaáltni

A bizonyítási eljárás során Bettauer egyáltalán nem tudta rágalmaikat igazolni, Stricker pedig kétségtelenül bebizonyította, nemcsak hogy ő nem zsarolt, hanem *Bosel volt az, aki őt megakartá vesztegetni*. Ezt a tényt Epler dr. és a „Morgenzeitung“ főszerkesztőjének részletes vallomása igazolta. Igen érdekes volt a tárgyalásnak az a része, amikor az elnök azíránt érdeklődött, miért vitt Stricker tanut magával Boselhez. Stricker így felelt: — Én Epler dr.-nak kifejezetten kijelentettem, hogy őt nem mint a cionista szervezet pénzügyi adminisztrátorát, hanem miat tanut vizsgám magammal, hogy ő is lássa, mi történik. Ezt tehát e részemről csupán óvatossági rendszabály volt.

**Elnök:** Miért volt Ön olyan előrelátó?

**Stricker:** Mert az ember jól megnézi azt a társaságot, amelybe belekerül.

**Elnök:** Akitől az ember pénzt kér.

**Stricker:** Ahol a pénz minden és a becsület nagyon kevés. Akkor aztán rágalmaikkal piszkítják be az embert.

Epler dr. ezután azt is beigazolta, hogy Stricker amikor Bosel kijelentette, hogy kitér, rögtön el akarta hagyni a szobát és csak Bosel kapacitására foglalta el újból a helyét.

#### Az elnök bocsánatkérésre hívja fel Bettanert

A bizonyítási eljárás után az elnök barátságos hangon figyelmeztette arra Bettanert, legjobban teszi, ha bocsánatot kér, mert ha ezt nem tenné, *kénytelen lesz őt rágalmozásért elítélni*. Az elnök azt is kijelentette, hogy ő nem akarja befolyásolni elhatározásában, de a bizonyítási eljárás során Bettauer maga is tiszta képet alkothatott magának az ügyről és tízpernyi gondolkodási időt ad neki szándékának kifejezésre juttatására.

Tíz perc szünet után az elnök újból megnyitja az ülést, amelynek során *Bettauer védője megbízója nevében bocsánatot kér Strickertől*, mint-hogy meggyőződött róla, hogy valótlan állított. Stricker a bocsánatkérést tudomásul vette, mire az elnök megszüntette az eljárást Bettauer ellen.

### Csodahatású gyógyfürdő!

## Erdélyi Pöstyén

Bizusa (Büdszpataka) (Szolnokdöboka - m.)  
Biztos gyógyítás csusz, rheuma, köszvény ellen.  
Vasuti megálló, szállodák, étterem (rituális). A  
telepen állandó orvosi felügyelet

## Döntő fordulat a temesvári nagy sztrájk ügyében

(Timisoara-Temesvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári nagy sztrájk ügyében a mai nap folyamán szenzációs fordulat állott be, amennyiben a közmunkaügyi minisztérium táviratilag utasította a temesvári sziguranát, hogy a sztrájk mielőbbi leszere-lése ügyében foganatosítsa mindazon intézkedéseket, amelyek a hadizónába eső területen keresztülvihetőek. A hír nyilvánosságra jutása óriási izgalmat keltett, különösen az érdekeltek és mozgalomban lévő munkások között.

Ma délután a temesvári sziguranca-inspek-tor maga elé idézte a munkásság vezetőit és megnyugtatólag közölte, hogy igyekezni fog az esetleges komolyabb incidenseknek elejét

venni, hacsak ezekre a munkásság magatartása nem szolgáltatna okot.

Egyben azonban mihez tartás végett közölte a munkásság vezetőivel a miniszter intézkedéseit és kilátásba helyezte, hogy a mozgalom elmérgesedése esetén azokat a mozgalomban lévő munkásokat, akik nem temesvári illetőségűek, illetőségi helyeikre toloncoltatja, a temesváriakat pedig valamely a hadizónán kívül eső területre. Ha azonban a munkásság hajlandó békés tárgyalásokba bocsátkozni, úgy ő a minisztérium utasításai értelmében igyekezni fog e tárgyalások sikerét előmozdítani, úgy a munkaadók, mint a munkások érdekeinek jóindulatu figyelembevételével.

## Vasárnap délután Versaillesben

Ahol madame Pompadour lakott. Színarany ágyban aludt XV. Lajos. Az elnök-választás terme. Népkert lett a versaillesi tündérpalota parkja

(Versailles, július 6. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A versaillesi tündérpalota kertjében nem is olyan régen márkák és vicinok hajoltak meg grációz szertartásossággal rokokóruhás, hajporos frizurájú hölgyek előtt, királyi hercegek játszottak a szökőkutak kristálytiszta vizében, néhány évszázaddal később komoly politikusok ültek össze termeiben, hogy békét konstruáljanak egy háborgó és harcoló világ számára, ma pedig párisi kispolgárok töltik meg a park utjait és a Montmartre, Montparnasse és a Quartier Latin gaminjei hancuroznak azokon az utakon, amelyen Mária Antoinette szalagocipőjü könnyű lábacskája lépdelt. A versaillesi park ma már nem él a kispolgárok fantáziájában mint elérhetetlen, mint betekinthetetlen valami, a palota hatalmas aranyozott rácsokapujától ma már nem riasztják el a kíváncsi kukucskálókat aranyos egyenruhájú, medvekuccsnás gárdisták, a versaillesi csoda-parkból népkertet csinált a reszpublika.

#### Megérkezés Versaillesbe

Különösen minden hónap első vasárnapján igyekszik rengeteg ember Versailles felé. Ezek a napokon ugyanis működésben vannak a világhírű szökőkutak, száz és száz vízszög von fénylő ezüstös fátlyat a fák és bokrok zöldjére. A Louvre-tól indul a villamos, két frank negyvebebe kerül az ut Versaillesig és a párisi kispolgár ötnegyedóra alatt kint sétálhat a park történelmi nevezetességű utjain.

Saint-Cloud és a porcellán gyártásáról világhírű Sevres maradnak el a robusztos villamoskocsik mellett, az embert, különösen az idegent valóság-gal áhitat fogja el, amikor feltűnik a versaillesi palota előtt az óriási tór. Erre a tere nyolc ut torkollik, büszkén emelkednek magasba a volt királyi istállók, mindegyike olyan, mint egy-egy főúri palota és a nép özönlik, tolong e hatalmas kapun keresztül a kastély területére. A kapun túl kétoldalt félkörben Franciaország leghíresebb politikusainak és hadvezéreinek szobrai állanak, a harmadik Richelieu bibornok, aki ajka körül gunyos mosollyal néz maga elé és közepén, háttal a palotának XV. Lajosnak, a Napkirálynak, kora leghatalmasabb tejedelmének lovasszobra áll.

#### XV. Lajos hálószobája

Ahogy az ember magának az épületnek a főkapuján belép, udvarias öregasszonyok elszedik a kabátját, kalapját, botját és a vándor megtekintheti a muzeumot és a királyi palota termeit. A muzeumban francia királyok síremlétei és a francia királyok dicsőségét megrőköltő képeket őrzik, így ott vannak Davidnak és Horace Vernetnek Napoleon csatáiról festett képe is. A cicerone a képtárból a palota lakosztályaiba vezet, nem tagadhatom, elfogultan álltam meg abban a szobában, amelyet a mennyezetére festett freskóról Vénusz-szobának hívnak és amelyben madame Pompadour, Franciaország tényleges uralkodója lakott. Mindjárt Pompadour szobája mellett van XV. Lajos nagy dolgozószobája, hatalmas karosszékeivel, amelyeknek mindegyike a legpompásabb gobelin, mindegyiket más-más város ajándékozta a királynak és emellett a szoba mellett van a világ legszebb és legnagyobb fényűzéssel berendezett hálószobája, amelyikben XV. Lajos pihengette testét. Az ágy emelvényen áll, fölülte bíbor baldachin, az emelvény lépcsője is bíbor szőnyeggel van borítva és maga az ágy tiszta vert-

arany. Hatalmas oszlopokon nyugszik, a támláján mithológiai jelenetek vannak kikovácsolva, a takarója Kelet legértékesebb selyemszövőstü szőnyege. Az ágy mellett ugyancsak aranyoszekrény áll, rajta arany mosdótállal, az emelvény előtt súlyos függöny, amelybe valódi arannyal van Lajos monogramja hímézve, ez előtt a függöny előtt tolytak le az ismert öltöztetések, amikor Franciaország királynak minden ruhadarabját országának más más kiválósága segítette fel.

#### A színház

Talán történelmileg a legérdekesebb terme a kastélynak XV. Lajos volt udvari színháza. Rendes színházalaku terem, köröskörül páholyokkal az udvarhölgyek részére, a mennyezet alatt aranyrúccsal takart titkos páholyok, ahol a király meghívására egyes sikamlósabb előadást néztek végig a társaság hölgyei, a színpaddal szemben, körülbelül félemelet magasságban, a király páholya, amelynek baldachinját aranyoroszlánok tartják, a földszinten pedig bizony ma már rojtosodottszélű bársonyülések az udvar, a kormány és a hadsereg fejei részére. A színpadon emelvény, olyan mint általában a képviselőházak emelvényei szoktak lenni, a színpad hátterében pedig régi lepattozott festéku kulisszák és a színpadról lecsüngő kötelek. Ebben a teremben komédiázott valaha Molier ur, ebben a teremben született meg a francia vígjáték, ebben a teremben táncoltak először balletet Franciaországban ragyogóan szép fiatalányok, ebben a teremben kiáltották ki első kezűllá a Korzikából származó Bonaparte Napoleon tábornokot. A francia kultúrának és a francia politikának igen jelentős emlékei fűződnek ehhez a teremhez, amely utnak eresztette a francia művészt és ahonnan kiröppent világhódító útjára Napoleon szellemének hatalmas sasmadara. A második császárság alatt szenátus ülésezett ebben a teremben és legutóbb, június 12-én ebben a teremben ülésezett az elnökválasztó nemzetgyűlés és választották meg a köztársaság elnökévé Doumerguet, a szenátus elnököt.

Tömjénillat előzi meg az udvari kápolna közelését, bent a kápolnában óriási értéket reprezentáló freskók és szobrok között esküdött egykor örök hűséget egymásnak a tragikus sorsu XVI. Lajos és Mária Antonia. Valahogy az ő szellemük fekszik rajta ezen a kápolnán, jó már kiszabadulni belőle a napvilágra, mert bent minduntalan az ő véres árnyékuk kísért.

A versaillesi kastély parkjáról sokat olvastunk, sokat hallottunk, de elképzelni alig-alig lehet. Lépcsőzetesen a kastély felé emelkedő óriási park, amely tele van a legcsodásabb szökőkutakkal és szobrokkal. Ott láttam például a világhírű Lacon szobor-csoportozat eredetijét is. A park alján négy-szögletes óriási tó terül el, a tó után árnyas allen keresztül jut az ember Mária Antonia legkedvesebb tartózkodó helyére, Trianonba.

Elbucszom XV. Lajos öfelségétől, elbucszom a versaillesi kastély rokokóruhás hölgyeitől és selyemterduadrágos uraitól, a kastély terraszáról visszazanék meg a parkra, amelyben hangyabolyként nyüzsgőnek a vasárnapi kirándulók és miközben a villamosra várok, úgy érzem, mintha egy öreg régi könyvet, elsárgultlapu Históriat olvasgat-tam volna és azután behunyt szemmel végigálmod-tam volna a francia királyok ragyogó történetét.

Tyrnauer István

**Az ASTRA benzinmotorok a leggazdaságosabbak**



(Cluj-Ko-sitőjától.) A sárnap délel Aladar elnö-lését. Az József főtít-amely részl-múlt év ala-letes szavak-gokról, így betegségséne-dést tanusit-indultan er-Eléről. A után.

dr. Fisch-tézője tartott-kimagasló tel-élt 2:0, t-ellen elért-ülő mérközé-a temesvári-alapján a S-Dudi a páris-gatott csapat

Baumzw-ről szóló jele-esapatról szól-előadóval. A-osapat minde-egyetlen po-futballesapat-nyert meg.

Sugár A-jelentésének-év után elősz-Kolozsváron-vett részt. E-kedési kedv-uszósport fej-uszóversenyen-madik helyet-múlt évi hat-zenhét másod-A díjakon le-Ezzel a Hagg-pozíciót, mely-harcolt.

Feuerman-tését dr. Kre-azóta Amerik-érdemeit, aki-A Haggibbor-22-én az első-vivógárdán ki-Zoltán stockh-résztvettek. E-lapok is nagy-a vivás népsz-létszám, ame-dését, ma má-

A pénztár-kit Baumzwe-jelentéseket e-Stotter el-a feladatokra-jövőben. Egy-választási elnö-

Dr. Fisch-arra, hogy ő-alakult és ez-nyos program-mot jórészbent-a zsidó sport-let nevére ese-sport mellett

A nagy t-ték a jelölő-Weissburg H-Knöpfler Bert

A választ-rült a Haggib-

Elnök: St-Elemér. Ügyv-elnökök: Ozoc-Gutfried Ado-kár dr. Fisch-nőke László J-Lajos, a másó-ifjúsági Jakó-roly. Az atlét-Jenő, az uszó-Geiszt Adolf.



## Ch. N. Bialik

(Cluj-Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Chaim Nachman Bialikot, a legtöbbet olvasott élő zsidó költőt mint legutóbb közzöltük, a Nobel-díjra jelölték. Bialik 1873-ban született egy Radi nevű oroszországi faluban. Jómódu szülők gyermeke volt. Apja háromszáz hold birtokot bérelt, amelyet mintagazdasággá fejlesztett. Chaim Nachman apja rendkívül szorgalmas ember volt és az elvégzett napi munka után minden este legalább három órát a Talmud olvasásával töltött el.

A falu egy gyönyörű völgy medencéjében feküdt és csodás természeti szépségek öveztek. Bialik gyakran kivitte a természetbe fiát, akit megtanított a héber nyelvre. A fogékony fiú általában pásztorok társaságában volt, egy költeménye, a „Habrécha“ (A tó) című kedves visszaemlékezés a gyermekkorra, amely tőén és híven adja vissza a természetet, úgy, ahogyan azt egy úde és tiszta gyermeklélek meglátja.

Hét éves volt, amikor apjától elvették a bérletet valami per következtében, amire ráfizette azt a kis nyereséget is, amit azért tartogatott, hogy esetleg újabb bérletet szerezzen. Kénytelen volt a közeli Sitomir városba hurcolkodni. Itt szomorú, tengődő életet élt és ezután már nem tudott magának biztos egzisztenciát teremteni. Ágynak dőlt és nemsokára meghalt. Az özvegy kenyérsütésből tartotta fenn a családot. A nyomor éveit Chaim Nachman Bialik későbbi éveiben megindító színekkel ecseteli több versében.

A fiu nagyapjához került, aki chéderbe küldte. A szigorú fegyelmet, a hajnalban való felkelést nem bírta és gyakran összetűzött tanítójával. Egy alkalommal nagyapja bottal megfenyítette az élénk temperamentumú fiút, aki magába harapta fájdalmát, visszavonult, nem járt ki többé a szabadba, amelyért annyira rajongott, hanem minden idejét olvasással töltötte. Rendszeresen olvasott nagyon sokat. Nagyapja régivágású művelt ember volt, könyvszekrényében irodalomtörténet, természettudomány, nyelvészet, régiségtan és matematika foglaltak helyet.

A fiu e káotikus ismeretek után bethamidrasba került Volosinbe. Ez a talmudiskola türelmes szelleméről volt ismeretes, de Bialik nem használta ki az iskolának ezt a liberálisitását, hanem éjjel-nappal Talmudot tanult. Csak később, amikor mint elsőrangú talmudista nevet szerzett magának az iskolában, kezdett oroszul tanulni. Ugyanakkor ismerkedett meg a modern héber költészettel, Erug költeményei nyomán. Ez inspirálta arra, hogy maga is írjon.

1891-ben megalapította a „Hamelic“ című lapot és egyesületet szervezett a zsidó újjáépítés programjával. A lap anyagi követelményeivel nem tudván megbirkózni, a lapot megszüntette és Odesszába költözött. Zsidó írakkal való ismeretsége révén 1892-ben kiadhatta első költemény-kötetét. Később megházasodott és faüzletet nyitott. Ezt azonban nem tudván vezetni, tönkrement és tanítósokodással kereste a kenyerét. Odesszában modern chédert nyitott, amely egyike volt a leglátogatottabb zsidó tanintézeteknek. Egyidejűleg irodalmilag is munkálkodott és tankönyvkiadó vállalatot létesített.

Achad Haammal való barátkozása nagyon termékenyítőleg hatott irodalmi működésére, amelyre most már az egész hebraista világ fölfigyelt. A világirodalomba a Harag dala — Siré hazaam révén vonult be a költő, aki e

dalokban az oroszországi pogromok fölött érzett fájdalomnak adott páratlanul nemes párosszal kifejezést.

1909-ben Palesztinába utazott a költő, ahol úgy fogadták, mint egy fejedelmet. A háboru

## Augusztus elsején lép életbe a munkásbiztosító-pénztárak autonómiája

(Cluj-Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A munkásbiztosító törvény autonómiájával kapcsolatban szombat délután ültek össze Enescu vezérigazgató elnöklete alatt a munkaadók és munkások részéről az autonómia alapján megszervezendő tanács delegáltjai. Az ülésen kimondották, hogy az országos tanács megszervezése céljából még e hó folyamán ülést tartanak Bukarestben, melyen meg fognak jelenni a kolozsvári tanács tagjai is. A szombat délután megtartott ülésen részt vettek a nagyiparosok szövetségének részéről dr. Böszörményi Sándor, a munkásság részéről Vancu, Wunder és Dobrota kerületigazgatók és Calarasanu központi igazgató.

Munkatársunk beszélgetést folytatott Enescu vezérigazgatóval, aki azt a kijelentést tette, hogy a munkásbiztosító pénztár vezérigazgatósága tervbe vette néhány munkásszanatórium

és forradalmak Oroszországban érték Bialikot, aki sok nélkülözés után jutott ki a nyugatra, Berlinbe, ahol egy nagy könyvkiadóvállalatot létesített és ezzel hatalmas befolyást nyert a mai zsidó irodalom fejlődésére.

felállítását a tuberkulotikus munkások számára és elhatározta, hogy valamelyik romániai fürdőhelyen házat vásárol, melyet a munkások üdülésére és használatára fog berendezni. A tanács legközelebbi ülésén határozni fognak az öregség, betegség és baleset esetén fizetendő járadékok nagyságáról, melynek legalább is harmincszorosának kell lennie a mai nevétségesen csekély összegnek. Az ugynevezett Comisiunea Administrative tagjai természetesen a munkaadók és munkások delegáltjaiból fog állani. A vezérigazgató kijelentette, hogy a munkásbiztosító pénztár autonómiája augusztus hó elsején lép életbe. A munkásbiztosító pénztáraknak 1918—1923. évig terjedő mérlegeit a Bukarestben tartandó nagy tanácsülésen fogják beterjeszteni és természetesen ennek az ülésnek a keretében fogják megvitatni a mérlegekre vonatkozó részleteket is.

## A pénzügyminiszter törölte a gabellára kivetett adókat

Eredményes intervenció egy súlyos jogsérelem ügyében

(Cluj-Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Emlékeztet az Uj Kelet olvasói előtt az a hallatlan jogsérelem, amely az adókövetések során a dési ortodox zsidó hitközséget érte. Az első- és másodfokú adókövetőbizottság ugyanis a dési hitközség gabellajövedelmét kereskedelmi vállalkozásnak minősítette és ezért

harmáncöt százalékos adóval róttá meg.

Az adókövetőbizottság jogtalan intézkedése ellen a dési hitközség az erdélyi zsidó jogvédő irodánál keresett orvoslást, amely egyrészt sajtókampányt indított az Uj Kelet útján, másrészt memorandumokat szövegezett meg, amelyekben kifejtette, hogy a gabellaszedést semmiesetre sem lehet kereskedelmi vállalkozásnak elbírálni, mert ez a jövedelem a hitközség intézményeinek fentartására szolgál, másrészt pedig történelmi példákra hivatkozva kimutatta, hogy a gabellajövedelem még sohasem esett adózás alá.

Az erdélyi zsidó jogvédő iroda a memorandumokat az Uniunea Evreilor Romani útján juttatta el a pénzügyminiszteriumhoz, amely

két ankétát tartott ebben az ügyben.

Az első ankétán csak az Uniunea Evreilor Romani vezetősége vett részt, a második ankétán azonban, amelyet a pénzügyminiszterium legfelsőbb adómegállapító bizottsága tartott, dr. Klein Miksa, az Erdélyi Zsidó Jogvédő Iroda igazgatója is részt vett.

Ezen az ankétán dr. Klein Miksa szóbelileg is ismertette az erdélyi zsidó hitközségek autonóm jogát, történelmi fejlődését és kimutatta, hogy a gabellaszedés a hitközségeknek az alkotmányban biztosított szuverén joga, majd pedig, hogy a zsidó hitközségeknek ez a jövedelem képezi legfőbb materiális alapját azon feladatok elvégzésére, melyek a hitközséget úgy az állammal, mint híveivel szemben kötelezik. A kinstári képviselő felszólalása után dr. Klein Miksa a rendelkezések egész tömegével bizonyította, hogy

a múltban is a gabella utáni jövedelem teljesen adómentes volt.

Majd pedig az új adótörvényekre való hivatkozással is kimutatta, hogy a rituális célokat szolgáló gabellajövedelem nem tekinthető kereskedelmi ügyletnek. A bizottság rövid zárt tárgyalás után a jogvédő iroda előterjesztését fogadta el és nyomban meghozta az itt fordításban esotolt két rendelkezést. Az általános jellegű rendelkezést az Uniunea Evreilor Romani-hoz címezve küldötte meg, míg a másikat a dési pénzügyi adminisztrátornak avégett, hogy a kirovást egészben törölje.

Pénzügyminiszterium.  
144.329—924. jul. 5.

Az Uniunea Evreilor Romani elnökéhez  
Bukarest.

Elnök Ur!

Hivatkozással 6882—1924. sz. alatt kelt előterjesztésre tudomására adom, hogy a legfőbb adótanács véleménye szerint a kóser hus minden kilója után fizetett illeték, ugynevezett „gabella“-jövedelem nem lévén kereskedelmi ügylet, hanem zsidó rituális szolgáltatás, ezért nem vehető kereskedelmi ügyletek adózási körébe. Utasítottam Szolnok-Dobokavármegye pénzügyi adminisztrátorát, hogy a deji izr. hitközség; ilyenmó megadózását törölje.

Director General  
s. Stanculescu.

Pénzügyminiszterium

144.330. július 5.  
1924

Pénzügyi adminisztrátor Urnak  
Dej.

Szolnok-Doboka vármegye

Az „Uniunea Evreilor Romani“ által beterjesztett memorandum és annak szóbeli érvelését figyelembe véve a központi adóosztály akként határozott, hogy a kóser hus minden kilogramja után fizetett illeték a zsidó ritus szolgáltatásához tartozik és nem képez kereskedelmi ügyletet, ezért a zsidó egyházközségek ezen jövedelme nem képez határozott jövedelmet és ezért kereskedelmi ügyletek utáni adózás körébe nem vonható.

Szíveskedjék a szükséges lépéseket megtenni, hogy a deji zsidó hitközség ezen adókövetése a kivetés napjától kezdve töröltessék. Ezen rendelkezésemet közöltem az „Uniunea Evreilor Romani“-val is.

Direktor general s. s. Stanculescu

Amikor e rendelkezést hitközségeink tudomására hoztuk, jóleső örömmel könyveljük el, hogy a pénzügyminiszterium legfelsőbb adótanácsa a legobjektivebb módon tárgyalta le ezt a nagy horderejű kérdést, mely súlyos gondként terhelte összes hitközségeinket. De elismerés illeti a jogvédő iroda vezetőségét is, hogy ezt a nagy horderejű kérdést a legnagyobb energiával vitte a kedvező megoldásra.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

**1980 LEI**  
a legújabb tavaszi férfiöltöny



**Katz és Mendel**  
cégnél Cluj, Főter 10.

# HIREK

**Uj Kelet** az egyetemes erdélyi és hátsági zsidóság napilapja  
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.  
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő  
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a ferrás megjelölésével engedjük meg.  
 Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

**Abnormis hőség Erdélyben.** Igazi kánikula ömlött el a tegnapi napon Kolozsvár fölött. A haminccfokos melegben a közönség valóságosan tódult a két szabadfürdőbe, a Strandfürdőbe és a Diana-uszodába. A Szamosban pedig különböző pontokon fürödtek a külteliek. A perzselő naptól tegnap a fürdőzők közül többen lázas bőrgyulladásokat és napszúrásokat szenvedtek. Egy Wiskovszky Mária nevű urileányt, aki napszúrásban betegedett meg, a mentők a klinikára szállították. Bécsben a nagy hőség három emberáldozatot követelt.

**Uj vezetőügyészt neveztek ki Kolozsvárra.** Néhány hónappal ezelőtt a kolozsvári ügyészség vezetőügyészi állása dr. Cepescu főügyész távozásával megürült. Az első napokban a távozó főügyészt dr. Jepure ügyész helyettesítette, majd mikor Jepure doktort törvényszéki bírónak neveztek ki, a kolozsvári ügyészség vezetését egészen a mai napig dr. Ilea Livius ügyész intézte. Az igazságügyminisztérium az üresedésben levő vezetőügyészi állásra dr. Nicola H. Bossiet, a moldvai Covurui város vezetőügyészét nevezte ki, aki a tegnapi érkezett Kolozsvárra és a mai napon az eskü letétele után átvette hivatalát.

**Scheidemann főpolgármestert leépítették.** Berlinből jelentik: Scheidemann, Kassel város főpolgármestere, a városi képviselőtestület határozatából kénytelen volt elhagyni helyét. A képviselőtestület ugyanis elhatározta, hogy a tisztviselői kar harminc százalékát takarékoskodási okokból leépíti. A leépítést a főpolgármesternél kezdték. A képviselőtestület szocialista és kommunista tagjai hevesen tiltakoztak a leépítés ellen, azonban teljesen eredménytelenül.

**Pénzügyigazgatósági kirendeliséget kap Szatmár.** Régi visszas állapottól szüntetett meg a pénzügyminiszter rendelete, mely a jövő esztendőre két speciális és két adófelelősségi bizottság felállítását rendelte el Szatmármegye területére. E bizottságok közül az egyik Szatmáron, a másik Nagykárolyban fog működni. Ezzel a rendelettel megszűnik az a lehetetlen állapot, hogy Nagykároly és Szatmár kereskedőinek és iparosainak egyik városból a másikba kelljen átjárniuk adótárgyalásokra. Az idei szezonra nézve már elkészült a rendelkezés, mert a speciális bizottság elé tartozó kereskedők és iparosok ügyeit már letárgyalta a bizottság. A nagykárolyi pénzügyigazgatóság azzal a tervvel foglalkozik, hogy pénzügyigazgatósági kirendeliséget állít fel Szatmáron.

**Emléktábla Wilsonnak Genfben.** Genf-ből jelentik: A Wilson után elnevezett utcában mostanában leplezték le Wilson emléktábláját. A táblát a népszövetségi palota falába helyezték el. Szövege a következő: „Emlékezés Woodrow Wilsonra, az Egyesült Államok elnökére, a Népszövetség alapítójára — Genf városa.” Az ünnepség során beszédet tartott a népszövetség főtitkára, Erik Drummond is.

**Elfogták a hannoveri kéjgyilkos cinkosát.** Hannoverből jelentik: A rendőrség Hermann tömeggyilkos cinkosát elfogta egy Krausz nevű ember személyében, aki a meggyilkoltak ruháit adta el. Az elfogott ember tagadja, hogy Hermann bűneiről tudott volna. A rendőri nyomozás kiderítette különben, hogy Hermann tizennégy fiatalembert gyilkolt le. Az áldozatokat rendszerint a pályaudvaron szolgáltatta meg és vacsora és pénz ígéréssel csábította lakására.

**Kurt Eisner gyilkosa politizál.** Berlinből jelentik: Arco gróf, aki 1920 februárjában Kurt Eisner bajor miniszterelnököt lelőtte és néhány héttel ezelőtt kegyelmi uton menekült a börtönből, Münchenben egy kisebb gyűlésen fellépett. Arco a német nemzetiek programját vallotta beszédében és követelte Németország és Ausztria osatlakozását. Beszéde régi, frázisokból és tulhaladott elvi szempontokból állott, úgy hogy a német nemzetiek többé nem kívánják Arco gróf közreműködését.

## Kétezer francia frankig újra szabad magánosoknak nyugati valutát vásárolni

A központi devizahivatal új rendelkezése

(Bucuresti Bukarest, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt a devizaellenőrző bizottság rendeletet bocsátott ki, mely szerint magánosok is csak abban az esetben vásárolhatnak devizát, ha a kerületi devizaellenőrző bizottság a vásárlás jogosságát. A devizavásárláshoz a Banca Nationala igazolványa, számlák felmutatása kellett. A bukaresti devizaközpont most belátta a helyzet tarthatatlanságát és új rendeletet bocsátott ki,

**Meghalt gróf Bethlen Sándor.** Budapestről jelentik: Tordaaranyosvármegye utolsó magyar főispánja, gróf Bethlen Sándor, Bethlen jelenlegi magyar kormányelnök rokona, hosszas szenvedés után tegnap este meghalt.

**Leugrott az emeletről, mert azt hitte, hogy megfojtotta feleségét.** Budapestről jelentik: Telezsák Jenő mázolómester feleségével történt dulakodása után, mivel azt hitte, hogy megfojtotta az asszonyt, leugrott az első emeletről. A rögtön előhívott mentők a teljesen meggyomorodott embert kórházba szállították. Allapota életveszélyes.

**Rablógyilkosságot kíséreltek meg egy pesti ékszerész ellen.** Budapestről jelentik: Szombaton délelőtt Gellért Károly Király-utcai ékszerész ellen rablógyilkossági kísérletet követtek el. Egy folyamóri egyenruhába öltözött fiatalember jeggyűrűt kért. Amikor az ékszerész mérlegre tette a gyűrűt, az idegen revolverrel fejbevette. Az ütéstől elkábult embert a merénylő a hátsó fülkébe próbálta cipelni. Közben azonban Gellért főtiszt megemléskedett a dulakodás során berugta az ablakot. Erre a merénylő két utcán álló cinkosa hatolt az ékszerészletbe. Itt azonban nem sokat intézhettek, mert a lármára a járőrök is figyelmeztettek és berontottak. A rablók kerekét oldották, estig azonban a rendőrség Dömötör József 22 éves, Pap Rudolf 19 éves és Kövesi Árpád 27 éves folyamórok személyében elfogta őket. Gellért Károlyt sebesülten a Rókus-kórházba szállították. A merénylők vallatásuk során beismerték, hogy már hosszabb idő óta készültek a rablógyilkosságra. A különböző mellékutakban terepszemlét tartottak, de a legalkalmasabbnak a Gellért Károly nemrég megnyitott Király-utcai ékszerészletet találták. Vallomásuk során kiderült, hogy Pap Rudolf közvetlenül nem vett részt a rablógyilkossági kísérletben, hanem csak messziről leste az események fejlődését.

**Felrobbant egy személyszállító repülőgép.** Nanteshől jelentik, hogy egy személyszállító repülőgép a levegőben 1100 méter magasságban eddig még ki nem derített okból felrobbant. Husz utas megsebesült. A pilóta azonban csodálatos módon sértetlen maradt.

**A Központi Palesztinahivatal közleményei.** Az Uj Kelet korábbi számaiban közöltük az egyes helységek és azon urak neveit, akiket a Palesztinabizottságok megalakítására kértünk fel és akiknek a kivándorlásra vonatkozó általános információk körlevelünket megküldtük. Az eddig közltek kivül még a további címekre küldtük meg fenti iratainkat: Klein Henrik Hátszeg, Krausz Ignác Gurahonc, Berkovits Samu Gyimesközéplak, Schönberger Dávid Gödemesterháza, dr. Schmilovits Salamon Gyergyóbélob, Tolnai Sándor Seini, Böhm Dávid Szaniszló, Kun Miklós Székelyhid, Markovits Lázár Szurdok, Kovács Károly Szilágycseh, dr. Löw Béla Szilágycsana, dr. Sámuel Vilmos Szilágysomlyó, dr. Weisz Fülöp Székelykeresztúr, Fixel Vilmos Szászrégen, Gottesmann Vilmos Székelyudvarhely, Braun Sándor Szamosújvár, dr. Löwenstein Lajos Szászváros, Kaufmann Jenő Somkerék, Rubel Lipót Gyergyószabolcs, Goldberg Vilmos Sülemed, Hochstaedt Márkus Sepsiszentgyörgy, Sichermann Lajos, Sugár Fülöp Szatmár, dr. Fried József Segesvár, Klein Abraham Soborsin, Hitk, Előljáróság Rozavlea, dr. Timár Miksa Rév, Bergfeld Adolf Retteg, Schwarcz Géza Resica, Steinmetz Hermann Petrova, Schwarcz Hugó Piscolt, Hitk, Előljáróság Pancota, Hitk, Előljáróság Parajd, Löwinger N. rabbi Páncélcseh, Max Lipót Pisci, Frisch Márton Puj, Kieselstein Mendel Palotailva, dr. Halmos Brunó Petrozsény, Staszser Károly Pecica-Romana, Mózes Károly Olthéviz, dr. Nobel Sándor Orsova, Hitk, Előljáróság Oravica-

melynek értelmében magánosok 2000 francia frankot, vagy ezzel egyenértékű nyugati devizát, továbbá 2000 lejellel egyenlő értékű gyenge valutát vásárolhatnak, egyszerű deklaráció ellenében.

A központi devizaellenőrző hivatal utasította a bankokat, hogy a devizavásárlókról személyazonossági indexet fektessen fel és tartsa számon ügyfeleiről, hogy három hónap alatt nem eszközöltek-e nagyobb vételleket a maximumán megengedett mennyiségnél.

bánya, Rosenberg Izidor Nagyhalmagy, dr. Kálmán Jenő Nagyszalonta, Schwarcz Mór Nagybárd, Rafael Jenő Nagyborosnyó, Schwarczberger Márton Nagyilva, dr. Markovits Ignác Nagyvárad, Almási Izidor Nyárádszereda, Hitk, Előljáróság Nagyzerénd, Hirsch Jakab Nagysármás, dr. Antal Sándor Sibiu, Székely Ába Náprád Jeremiás Ignác Nagyilonda, dr. Fehér Ferenc Nagykaroly, Hirsch Jakab Baja-Mare, Márton Béla Nagyenyed, dr. Stein Izsó Naszód, dr. Goldstein Armin Nagysomkut, Hitk, Előljáróság Nagyszentmiklós, Hitk, Előljáróság Major, Hitk, Előljáróság, Magyarcsab, Ujhelyi Dezső Toplica, Grossmann Fülöp Magyaró, Spielmann Adolt Mezővelkér, Hitk, Előljáróság Medgyes, Hitk, Előljáróság Majszin, Hitk, Előljáróság Magyarzsombor, Weisz Izidor Mosóbánya, Gerschon Zoltán Magyarernyegye, dr. Friedmann Mór Margitta, dr. Fried Mór Margitta, dr. Fried Ábrahám Máramarosziget, Berkovits Izsák Mezőörményes, dr. Erdélyi Emil Targul-Mures, Mandula Sándor Magyarfráta, Bacher Gyula Szárhegy, Rosenblum Nátán Szék Preiser Nándor Szalárd, Hitk, Előljáróság Szélszeg, Hitk, Előljáróság Szarvaszó, Paszternák Salamon Szászlekenca, Steinberger Herman Tövis, Müller Henrik Tenke, dr. Schwarcz Dávid Tasnád, Bánáti körzeti cionista iroda Timisoara, Str. Gen. Foch 54., Agoston Henrik Teke, Grossmann Andor Torda, Hoffmann Sándor Vulkán, dr. Vajda Jakab Világos, Hirschenhauser Ernő Vajdahunyad, dr. Mandel Pál Vaskóh, Hitk, Előljáróság Vármező, dr. Lévi Lajos Zsibó, Turner Jakab Zilah, Schlesinger Jenő Zilah.

**Kampóskeresztesek és munkások harca.** Klosterneuburgban kampóskeresztes különítmények összeütköztek a munkássággal egy tornánnepélyen. A harc folyamán tizennégy könnyebb és két súlyos sebesülés történt.

**Eljegyzés.** László Erzsikét Marosvásárhelyről eljegyezte Léb Henrik Kolozsvár. (Mindem külön értesítés helyett.)

Léb Bertát Kolozsvár eljegyezte Gottlieb József Kolozsvár. (Mindem külön értesítés helyett.)

\* **Pöstyénfürdőn** teljes erővel folyik a szezon. A pompás Thermia Palace Szállót, mely az összes fürdővel egybeépült, már megnyitották. Az árak meglepően mérsékelték. A Thermiában márnapi 65 Kc-ért kapható lakás penzióval. Felvilágosítások telefonon is: Rózsa-drogéria, Cluj, Str. Londrei 21, ahol eredeti pöstyéni iszapkocka is kapható házikurára.

Kötött harisnya minben szinden 25 lei	<b>NAGY</b>	Flohr- harisnya minden szinden 44 lei
Muszin- harisnya divat- szinben 58 lei	<b>HARISNYA- VÁSÁR</b>	Cérna- muszlin minden szinben 90 lei
<b>MÉLYEN LE- SZÁLLITOTT ARAKKAL</b>		
Selyemfátyol harisnyák minden szinben 125 lei		
<b>BLATT</b>		
FÓTÉR 13		
Divatkeztükben és kötöttárakban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!		

### Biztosító

munkások számára  
 a munkások üdö-  
 rendezni. A tanács  
 fognak az öreg-  
 érem fizetendő jár-  
 legalább is har-  
 a mai nevetség-  
 ugynevezett Co-  
 gjai természetesen  
 delegáltjaiból fog  
 elmentette, hogy a  
 ómája a gazdaság  
 akasztosító pénz-  
 terjedő mérlegeit  
 tanácsülésein fog-  
 zetesnek ennek az  
 megvitatni a mér-  
 is.

### Uj Kelet

### Bukarest

1924. sz. alatt kelt  
 adom, hogy a leg-  
 szerint a kóser hus  
 illeték, ugyancsak  
 lévén kereskedelmi  
 szolgáltatás, ezért  
 gyűlték adózásának  
 nok-Dobokavármegye  
 hogy a deji izr. hit-  
 törölje.

### Stanculescu

### Dr. Urnak

okdoboka vármegye  
 mani" által betér-  
 ak szóbeli érvelését  
 adóosztály akként  
 minden kilogramja  
 ritvas szolgáltatás-  
 kereskedelmi ügyle-  
 zések ezen jöve-  
 jövedelmet és ezért  
 adózás körébe nem

lépéseket megtenni,  
 ezen adókövetése a  
 öltessék. Ezen ren-  
 „Uniunea Evreilor

l s. s. Stanculescu  
 zéseink tudomá-  
 nyveljük el, hogy  
 bb adótanácsa a  
 le ezt a nagy  
 gondként terhelte  
 merés illati a jog-  
 ezt a nagy hord-  
 energiával vitte a

### GYÁRI ÁRAK!

VICTORIEI 24.

# KÖZGAZDASÁG

## A Sfatul működésének egyévi mérlege Az antiszemita kilengések és a Sfatul

(Cluj-Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Sfatul Negustoresco vasárnap délelőtt tíz órakor tartotta meg ezévi közgyűlését. Az ülésen Jon Evián elnökölt, alelnökké Truffli Richardot választották meg. Az ülés megnyitása után a Sfatul választmányának beszámoló jelentését olvasták fel. A beszámoló jelentés szerint a Sfatul tagdíjszámlája 71.710 lejes deficitet mutat. Az egyesület vagyona 150.000 lejjel szaporodott. Rámutat a jelentés azokra az akciókra, melyeket a Sfatul a kereskedelem szabadsága és az uzsoratórvény érdekében indított. Ez olyan nagyjelentőségű volt, hogy a bukaresti központot egy országos kongresszus összehívására ösztönözte.

A kongresszuson Tancred Constantinescu és a román gazdasági élet összes reprezentánsai részt vettek. Eredménye az volt, hogy a spekulatórvény alkalmazásának szigorja enyhült és bizonyos lendület észlelhető a szabadkereskedelem felé. Ugyancsak a kongresszuson határozták el a kereskedők akciójukat az adótvény ellen. Ezen a téren is sikerült eredményeket elérni, amelynek eredményeképpen Somogyi Miklós főtitkár és Hienz Vilmost beválasztották az adófelelbezési bizottságba.

Élénk akciók fejtett ki a Sfatul a kolozsvári áru- és értéktőzsde létesítése érdekében is. Erre vonatkozólag a kereskedelmi miniszter biztató ígéretek tett.

Vázolja ezenkívül a jelentés azokat az akciókat, melyeket a kolozsvári és a vidéki egyesületek az új lakbértörvény fenyegető veszélyei ellen indítottak. Akciókat indított a Sfatul a tüntetések okozta károk megtérítése érdekében is s bár a bukaresti központ is erélyes akcióba kezdett ennek érdekében, pozitív eredmény eddig nem mutatkozik.

A jelentéshez Somogyi Miksa főtitkár szolt hozzá, részletesen bírálva a Sfatul működését.

Rámutat a Reuniunea tagjainak a Sfatul kisebbségi tagjai ellen indított intrikáira, ami az egyesült munka hiányát eredményezte és sok esetben alaposan megbosszulta magát. Míg a vidéki Sfatulok tagjai élénk érdeklődést mutattak a kereskedői érdekekkel szemben, addig a kolozsvári tagok sok-

szor viselkedtek Pató Pál módjára. Az akciók sikertelenségének oka a kereskedők indolenciája. Holott se a szenátusban, se a parlamentben nincsenek szószólói a kereskedői érdekeknek. És mégse akarják sokan belátni a tömörülés szükségét s még tagsági díj-kötelezettségeiknek sem tesznek eleget. Ha pedig a tagtársak ezt a primitív kötelezettséget sem teljesítik, nem várhatják, hogy az egyesület tegye meg velük szemben a kötelezettséget. Csakis országos szervezkedéssel lehet eredményt elérni. Éppen ezért sürgetően érintkezésbe kell lépni a bukaresti központtal az országos Közgazdasági Párt megszervezése érdekében. Rátérve az országos kongresszusra, meg kell állapítani, hogy ígéreteken és erkölcsi sikereken kívül más eredményt nem ért el a kongresszus. Ez is azonban a kereskedők indolenciájának tudható be.

A tagok köréből az a sűrű panasz hangzott el, hogy azért közönyösek a Sfatullal szemben, mert a Sfatul nem tett lépéseket az elfajult antiszemita kilengések ellen. Ez nem a Sfatul hibája, mert a Sfatul mindent megtett a hatóságoknál az atrocitások megszüntetése érdekében. Általános teledulást okozott a Sfatul tagjai között az is, hogy egyik Sfatul-tag antiszemita lapot ad ki, mely hemzseg a legrémesebb antiszemita uszításoktól. Mindezek fölött azonban meg lehet állapítani, hogy az egyesület munkáját igen sokan rosszakarattal és gunnyal kísérték. Legnagyobb hiba Kolozsvár kereskedelmi társadalmában az ugynevezett elkülönítés. Kéri a tagokat, hagyjanak fel eddigi nemtörődömségükkel.

Somogyi Miksa beszéde után Truffli Richard arra mutatott rá, hogy a kereskedők nagyrésze saját érdekeivel szemben közönyt viselt, így az adófelelbezési bizottsággal szemben is. Mégis ő számos esetben kivett ki jelentős eredményeket. Így egy esetben a kivett adó összegét 800.000 lejről 200.000-re sikerült leszállíttatni, másik esetben 500.000 lejről 200.000 lejre. A közgyűlés foglalkozott még a vasárnapi munkaszünet és a záróra kérdésével is. Egy bizottságot küldenek ki ebben az ügyben, mely tanulmányozza a kérdést s aztán jelentést tesz a választmányának. Ennek döntése után interveniál a Sfatul az illetékes hatóságoknál.

Uj rendszer a letétek felvételénél. Temesvárról jelentik: A központi letéti pénztár (Casa depuneri) utasítást adott ki, melyben arról intézkedik, hogy magánosok és hatóságok letéteiket ezentul minden központi engedély nélkül annál a központi pénzügyigazgatóságnál vehetik fel, mely az elismervényt kiszolgáltatta. A gyakorlat, melyet az új intézkedés erősen megkönnyít, eddig az volt, hogy minden elhelyezett betét csak a letétpénztár vezetőségének előzetes hozzájárulásával volt felvehető.

Az amerikai magyar tartozások ügye. Budapestről jelentik: A magyar kormány a jóvátételi bizottság részéről felhatalmazást kapott arra, hogy az Egyesült-Államokkal szemben fennálló 1.68 millió dollárnyi adósságát hatvan év alatt egyenlítsse ki, kétszázalékos, illetve később háromszázalékos kamattal.

Oroszországban az idén rossz a termés. Moszkvából jelentik: A tavalyi bőséges gabonatermés után, melynek folyamánya volt az, hogy Oroszország bőven exportálhatott európai piacokra is, az idén kedvezőtlen jelentések érkeznek be a különböző kormányzóságok területéről. Ezek szerint buza- és rozstermésben 2886 millió pud várható. A szárazság körülbelül 5.5 millió deszatin területet sújtott. A szárazság nem ígérkezik olyan nagyarányúnak, hogy a szovjetkormány ne állna módjában a szárazság által sújtott területek kenyérségén segíteni. Az ideai termés nem kielégítő, a carici, az asztrakáni és az autonóm német köztársaság területén, valamint a szamarai, a szaratovi és voronesi kormányzóság néhány járásában.

Emelkedett a csehszlovák bankjegyforgalom is. Prágából jelentik: A bankhivatal június harmadik kimutatása szerint a csehszlovákiai bankjegyforgalom ötszáznegyvenkétmillióval nagyobbodott. A váltótárca negy-

venmillió koronával, az értékpapírleszámitolás hosszunhatmillióval, a lombard huszonkétmillióval növekedett.

### A mai valutapiac

A valutapiac ma is lanyha forgalom mellett alakult. Kinálat minden valutában élénk volt, a délután folyamán a kereslet is élénkült. A következő árak alakultak ki: Osztrák korona 295—298, magyar korona 330—335, cseh korona 700—708, svájci frank 43.20—43.30, dollár 239—242.00, francia frank 12.40—12.60, font sterling 1052—1056, olasz lira 10.50—10.52.

## SPORT

Haggibbor—Universitatea 0:0. Biró Nagy Lajos. A Haggibbor tegnapi játékával megcáfolta azokat a híreket, hogy a zsidó csapat legyöngült. Egy kis igyekezettel meg is nyerte volna a mérkőzést. Minden egyes tagja dicséretreméltó lelkesedéssel feküdt bele a küzdelembe. A meleg miatt az első félidőt lanyha játék jellemezte, de annál lendületesebb és élvezetesebb volt a második félidő. Braun régi formájára emlékeztetett, Virág szintén javult, a kis Klein pedig nagyszerű labdáival és szereléseivel tűnt fel. Általános vélemény szerint rövid időn belül a legjobb halfjátékosná nővi ki magát. Rosenfeld a kapuban nagyszerűen védett. A csatársor legjobb embere Ankraut és Farkas. A bekkék közül Pollák volt a jobbik. Az egyetemi csapat játékából hiányzott a lendület, fáradtának látszottak a fiúk, ami ha tekintetbe vesszük, hogy egymásután három mérkőzést játszottak, szinte érthető is. A mindvégig fair mérkőzést Nagy Lajos vezette.

Kolozsvárt a tegnapi mérkőzéssel véget ért a bajnokság, melynek győztese az Universitatea lett egy pontelőnyvel a Victoriával szemben. A Haggibbor és CFR egyforma pontarányval végzett. A KAC, mely tudvaleg csak az őszi mérkőzéseket bonyolította le, a KKAS-előtt végzett 4 ponttal.

A II. osztályu bajnokság is befejezést nyert. Az eredmények szerint a másodosztályu bajnok az Academia, második helyen a KMTE áll. Valószínűleg mindkét csoport bekerül az első osztályba.

Arad. Nagyvárad—Arad válogatott 2:1 (2:1). Biró: Dr. Vátiánu. A váradiak nélkülözték a Törökvs játékosait és ennek ellenére könnyen győznek.

Timisoara. TAC—Unirea 3:0 (1:0). Biró: Bodnár. A bajnokság győztese, az Unirea pont vesztesége folytán, most már minden bizonnal a Kinizsi.

Brassó. BLTE—NSE 2:0 (0:0).

**A KEREN HAJJESZOD**  
a haifai héber technikumra eddig 11.000 font sterlinget adott ki. Erec Jisrael lesz ujra a zsidóság vallási és kulturális centruma.

**Zsák ~ Ponyva**  
Vétel! Eladás  
Kölcsonintézet, javítóműhely  
**Albala Izsó Timisoara**  
II., Piata Traian 2. szám. Sürgönycim: Albala Timisoara-Fabrica  
Interurban telefon 60

**SUCHARD**  
CSOKOLADÉ  
HAZTARTÁSRA ES NYERS EVÉSRE.

Ha művészi kívánság  
**butort, zongorát**  
akar venni, ne sajnálja az utat  
Marosvásárhegyre es teki nts  
MOSZ  
**SZÉKELY ES RÉTI**  
KÉRDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelő  
sztalosok furnírszűkr glettelk legolcsóbban III 222222

Marosv  
Biró: Vin  
Kisorse  
döntőmérk  
rugó szakos  
nokság dön  
vetkező idő

Julius  
Marosvásár  
színhelye N

Julius  
bajnokcsapa  
a) Bras  
nauti, bírj

b) Bucu  
biuban vag  
a július 13  
Biró: dr. B

c) Timi  
misoara, bi

d) Cluj  
Oradeamare  
tány, Bras

Julius  
I. A—A

tesének szé  
II. B—  
győztesének  
roseni.

Augusz  
döntője az  
Bukarestben  
delegálni.

Budap  
VTK közöt  
folyt döntő  
biró ugyan  
lyet a SzA  
tálták a bi  
pályán és a  
rendőrség v

Az Am  
ságot. Bé  
teure—Wa  
miatt a ké  
4:2 (2:2).  
teure, a H  
első osztál

## SZÍN

A M

Kedd: Hun  
Szerda: Po

mán  
Csütörtök:

Juug  
Péntek: Lo

val. S

Szombat: I

Adám  
titka.

Vasárnap d  
rozat

Vasárnap es  
estéje

Uránia  
Ferrat. Sz

Zola regén

H

legjo  
tiszia

Főtiszte

főrabbi

Képvls

Csap

1924 július 8

papírleszámitolás  
uszonkétmillióval

plac

forgalom mellett  
n élénk volt, a  
énkült. A követ-  
sorona 295-298,  
orona 700-708,  
ár 239-242.00,  
sterling 1052-

0:0. Bíró Nagy  
játékával meg-  
a zsidó csapat  
tel meg is nyer-  
den egyes tagja  
idt bele a küz-  
5 féldőt lanya  
elütésebb és él-  
dő. Braun régi  
szintén javult,  
abdával és sze-  
elemény szerint  
fjátékosná női  
n nagyszerűen  
abere Ankrant  
lák volt a job-  
ból hiányzott a  
k a fiúk, ami  
gymásután há-  
e érthető is.  
t Nagy Lajos

zéssel véget ért  
z Universitatea  
riával szemben.  
a pontarányal  
völeg csak az  
a KKASE-előtt

pefejezést nyert.  
osztályu bajnok  
a KMTÉ áll.  
bekerül az első

atott 2:1 (2:1).  
nélkülözték a  
nére könnyen

0 (1:0). Bíró:  
z Unirea pont  
nden bizonytal

0:0).

ZOD  
11.000 font  
lesz újra a  
entruma.

nyva  
Eladás

soara  
Timisoara-Fabrica

RD

É  
S EVÉSRE.

gorát

es toki nts  
mag z  
E. batortarmell

**Marosvásárhely MSE—Brasovia 1:1 (1:0)**  
Bíró: Vinkle.

**Kisorsolták az országos futballbajnokság döntőmérkőzéseit.** A bukaresti központi labdarugó szakosztály kisorsolta az országos futballbajnokság döntőmérkőzéseit és azok lejátszását a következő időpontban rendelte el:

**Julius 13-án** selejtező mérkőzés Nagyszeben és Marosvásárhely bajnoksapatai között. A mérkőzés színhelye Nagyszeben, bírja Vinkle István.

**Julius 20-án** selejtező mérkőzések a kerületi bajnoksapatai között alábbiak szerint:

a) **Brasov—Cernauti.** A játék színhelye Cernauti, bírja Nagy Lajos, Cluj.

b) **Bucuresti—Jul. 13-i győztes.** A meccs Sibinban vagy Tg.-Muresen kerül eldöntésre, vagyis a július 13-i sibini győztes kerületének székhelyén. Bíró: dr. Morar Teofil.

c) **Timisoara—Arad.** A mérkőzés helye Timisoara, bírja dr. Vatiannu Sabin.

d) **Cluj—Oradeamare.** A selejtező színhelye Oradeamare, kiküldött bíró Suci Alexandru kapitány, Brasov.

**Julius 27-én** eldöntő a győztesek között:

I. **A—D.** Lejátszásra kerül a D csoport győztesének székhelyén, Bíró: Szika János, Timisoara.

II. **B—C.** A mérkőzés színhelye a C csoport győztesének kerületi székhelye, bírja Litz I., Petroseni.

**Augusztus 10-én** Románia futballbajnokságának döntője az I. és II. győztesei között. A döntő Bukarestben lesz, annak bíráját később fogják delegálni.

**Külföld**

**Budapest.** A Szombathelyi AK és Diósgyőri VTK között a „legjobb vidéki csapat” címért lefolyt döntőmérkőzés botrányba fulladt. Vértés Imre bíró ugyanis tizenegyet ítélt a DVTK ellen, amelyet a SZAK értékesít. Erre a diósgyőriek inzultáltak a bírót, mire általános verakedés támadt a pályán és a tribünökön. Az épületes botránynak a rendőrség vetett véget, szétoszlatta a publikumot.

**Az Amateure nyerte az osztrák bajnokságot.** Bécs Wacker—Vienna 3:1 (0:1). Amateure—Waj 5:1 (2:0). Schaffert durváskodás miatt a közönség megverte. Slovan—Hakoah 4:2 (2:2). A bajnokságot 36 ponttal az Amateure, a Hertha, Ostmark és WAF kiestek az első osztályból.

**SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET**

**A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA**

Kedd: Hunut a lány. (Sorozatszám 461.) Szerda: Pompadour. (Pintér Böske és Parényi Kálmán vendégjátékával. Sorozatszám 462.) Csütörtök: Kis Gróf (Pintér Böske, Kőszegi Margit és Jung János vendégjátékával. Sorozatszám 463.) Péntek: Lotti ezredesei. (Pintér Böske vendégjátékával. Sorozatszám 464.) Szombat: Indig Alfréd önálló hangversenye Pongrácz Adám zongorakíséréte mellett. Előtte: Susanne titka. (Sorozatszám 465.) Vasárnap d. u.: Gül baba. (Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 466.) Vasárnap este: Gyimesi vadvirág. (Nagy Gyula bucsu-estéje. Sorozatszám 467.)

**MOZGÓK MŰSORA**

**Select-Mozgó:** Kedd, július 8. *A gyujtogató.* Érdekesítő filmtragédia egy gyermek életéből. Filmre alkalmazva Emile Hareaux regénye után, 6 felvonás.

**Uránia-Mozgó:** Kedd, július 8. *Madeleine Ferrat.* Szentimentális dráma, 6 felvonásban, Emil Zola regénye után. Főszerepben Francesca Bertini.

Használjunk kizárólag

**PLANTOL**

757

legjobb növényzsiirt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: **HIENZ VILMOS Cluj**

Allandó

**nagy raktár**

a következő vegyszeti cikkekben: **Naftalin 1-a pikkelyes/Borax prima raff. / Borsav. Formaldehyd 40% vitziszta Karbolsav 39/40 I-a vegytiszta (Schering) / Borkősav / Vaselineolaj fehér / Szalmiak-szesz 0.910 / Sósav/Chlorkali chlorbarium, chromtimsó/Chromkali, antichlor, hamuzsir / Terpentinetc. / 1-a francia nyulengv**

**Festékek Engros Endatail Fűszerek**

Arajánlattal szolgál:  
**KALMÁR ÁRUFORGALMI RÉSZV. T.**  
Cluj, Str. Regina Maria 25.  
Telefon: 4-25, 5-44.  
Fiókok: Str. Regina Maria 42.  
Str. Rugului 56

**Nisó Erdélyrészi Ekszoporágyár**

Cluj, Calea Regale Ferdinand 19. sz. sz.  
Telefon: Internában 2-12 \* Sörgőny. Jovana, Cluj  
**Ekszoporágyártás, nagykereskedés**  
Fegyverzet arany \* Arany, ezüst és  
és fegyverzet \* \* \* \* \*  
Kiemelt és Schwarzwaldi órákban valamint kincsekkel  
lágyakban nagy kerakal.  
**Osak viszontelárusítónak!**

**A Kolozsvári**

**CZELL**

sörfőzöde  
világos

**„URSUS”**

**söre**

a közönség  
legkedveltebb itala

**LÁDAGYÁR**

Mindennemű ízeit és fadobozokat Győztesekkel és szívesen megrendelése azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron

**Sajóvics és Lebovits fakereskedés és ládagyár**  
Cluj, Sirena Corcauți (volt Kaján-tér) \* \* \* \* \*

**„ASTRA”**

**Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.**  
**Vezérigazgatóság:** Bucuresti, Str. Lascar Catargiu 11. **Sürgöncim:** Vagonastra Bucuresti. Levélcím: Postafiók 136.

Autobusok közuti használatra, fürdőtelepek részére, városok közötti forgalomra. — Üzemterveket, rentabilitási számításokat készítséggel és díjmentesen készítünk. Teherautomobilok kardan vagy lánchajtással, három és fél tonna hasznos teherbírással. Tartányautomobilok benzín, olaj és petróleum szállítására. Ürtartalom 3550 liter. Tűzoltóautomobilok városi tűzoltóságok részére. Öntözőautomobilok városok részére, 5 m. átlagos öntözőszélességgel. Precíziós esztergapadok Withworth, vagy méterteresek csavarmentek vágására berendezve. Csucstávolság 1000—1200—1600 és 2500 mm. Excenterpresek kilengés 30 mm. Nyomóerő 8 tonna. Elektromos gépcsoportok 3.5 Kw, 110 vagy 220 Volt, táplál 150 drb 25 gyertyafényű körtét. Benzinmotorok 6, 14, 45, 60 és 90 HP. Fűrőgépek 15 és 35 mm atm.

gyártmányaink eredeti gyári áronak beszerelhetők az alábbi bizományi raktárakból:

- ARAD: Intreprindere de Masini și Automobile Strada Alexandri No. 6.
- BRAȘOV: „Sylvania” Műszaki vállalat, Str. Spitalului 64.
- CLUJ: Blaga Emil, Műszaki Vállalat, Piața Stefan cel Mare 3.
- LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
- MEDIAȘ: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
- ORADEA-MARE: „Economia” Kereskedelmi és Ipari R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
- SATMAR: Printz Testvérek Vasöntőde és Gépgyár.
- SIBIU: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
- SIGHIȘOARA: Maschinenabteilung der S. S. Landwirtschaftsverein.
- TÂRGU-MUREȘ: Bíró E. dipl. gépészmérnök műsz. vállalat, Str. Ștefan Voda No. 1/a.
- TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein.

Csapágyfémeket (saját gyártmány) legolcsóbban szállít **Grossmann Jenő Nagyvárad** Baross-utca 10.sz. Sürgöncim: Grossmasin. Telefonszám: 286

## APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri kiadásnál egy szö 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Leg-  
nagyobb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

**Szakképzett fűszeres,**  
üzletvezetői, utazói, eset-  
leg raktárnoki állást keres  
mielebbi belépésre. Szíves  
megkeresést „33“ jellegére  
a kiadóba kérem. 7452

**Megérkeztek a legújabb**  
ruha hímzés modellek és  
140 hosszú plüsszűrű  
minták. Gépszűrűs leg-  
szében készült a „Mühim-  
ző szalon“-ban volt Unio-  
utca 15. **Úgyes tanuló-  
lányt felveszek.** 7433

**Azonnal átadó fűszer-  
és vegyeskereskedés szoba**  
konyhával, 20.000 lejfel  
átvehető. Cím a kiadóban.  
7440

**Könyvszükségletét az**  
Uj Kelet könyvsztyálya-  
nál fedezze! Bárhol meg-  
jelent könyvek beszerzé-  
sét vállaljuk.

**Régi selyemjumperek-**  
löl elegáns egész ruhát,  
vagy divatos orosz bluzt  
kötök. C. Reg. Ferd. 112.

**Lakást keresek aug. 1-re.**  
Jelige: „Magas bért fize-  
tek“.

**Gépszij prima, külföldi**  
versenyképes árban kap-  
ható Sámson Manó bor-  
üzletében Cluj, str. Regina  
Maria 13. (volt Deák Fe-  
renc-utca). Telefonszám  
889, lakás: 387. Iroda:  
Calea Regele Ferdinand 34.

**Perfekt gyors- és gép-  
írónt keresünk azonnali**  
belépésre. Ajánlatok az  
Uj Kelet kiadóhivatalába  
nyújtandók be.

**Lucrativ ecetgyár na-  
gyobb városban, más vál-  
lakozás miatt kedvezően**  
eladó.

Jól fagyasztott

Telefon  
78. szám

Reclor No. 689

# Műjég

a  
**CZELL**

Sörfőződe jég-  
gyárában f. hó 7-től  
kezdődőleg kapható.

## DR COZMUTZA szanatoriuma Cluj-Kolozsvár Fellegvár

Belgyógyászati és könnyű idegbeteg  
különös tekintettel a légzőszervek megbetege-  
déseire. — A szanatorium a Fellegvár tete-  
jén fekszik, gyönyörű kilátással a gyalui ha-  
vasokra. Modern berendezés, diatetikus cura.

## „Löbolin“

japán email és vezető márka.  
padlólack a

Minden egyes doboz jó minőségért garanciát vállalok.  
Zinkweis peterswaldi, firmis 1a, korong, má-  
zoló, vonalzó író ecetek a legjobb minőségben  
és olcsó árak mellett. **Ignatie Nussbacher**  
lett beszerezhető: festéküzletében, Cal. Reg. Ferdinand 65. Telefon 244

**MEGÉRKEZTEK**  
a pehely-nyulször-  
könyűkalapok

DRBJA LEI 120.—

**Weisz Siegfried kalap- és uridivatár-  
házába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.**

### Vágott és vágatlan tűzifát

vason, 6l- és mázsáttelekben, ugyszintén

**meszet, cementet és gipszet**

legolcsóbban szállít a

**Calcit Művek R.-T. Cluj**

Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11—06  
Egy m<sup>3</sup> oltott mész 400 lej

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMA

★ **Románia legnagyobb textilgyára Arad** ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

**NAGYBAN** gyermekjátékokat, kötött-  
és díszműarukat legjobban **KICSIBEN**  
**Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél vásárol Cluj,**

Strada Regina Maria 13.

Gyermekkoszik és kofferárak teljes kiárusítása

**Kiváló minőségű,  
kellemes és üdítő**  
a

# tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5.

Főraktár: Cluj, telef. 394

## Az „UJ KELET“ könyvsztyálya

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Egyszáz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet min-  
den előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

### I. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek (Kötve. Novellás könyv)  
Ujvári: Bosszuálló Isten (Regény)  
Goldschmidt: Egy zsidósors (Amatőr példány. 3 kötetes regény)  
Giszkalay: Titok. (Egyfelv. dráma)  
Agnon: És a meggörbeedt kiegyenesedik. (Regény)  
Nordau: Dr. Kohn. (4 felv. dráma)  
Biro Lajos: A zsidók utja. (Tanulmány)  
Giszkalay: Támár. (Amatőrpeldány. Bibliai regény)

Ezt a hatszáz lejes sorozatot ötszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvét tel

Nyolcvanlej értékű **ingyen** az Uj Kelet min-  
den előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

### II. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek. (Füzve. Novellás könyv)  
Grotto: Zsidó renaissance. (Kötve. Tanulmány)  
Goldschmidt: Egy zsidósors. (3 kötetes regény)  
Gorion: József és testvérei. (Bibliai regény)  
Kaczér: Golem ember akar lenni. (Drámai szimbolum)  
Giszkalay: Támár. (Bibliai regény)  
Sombart: A zsidók jövője. (Tanulm.)  
Paneth: Utazásom a Szentföldön. (Utleírás)

Ezt a 380 lejes sorozatot háromszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel.

Harminc lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj KELET minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

### III. csoport (ifjúsági könyvek):

- Dr. Bai: Zengő hárfá.  
Nordau: Mesék.  
Kabbalisták és Csodatevők.  
Paneth: Utazásom a Szentföldön.  
Konrad: Futball ABC.  
Sch. Alejchem: A 13. Robinzon.

Ezt a 130 lejes sorozatot száz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel.

Husz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

### IV. csoport (cionista tanulmányok):

- Sokolov: Uj zsidó.  
Gorelik: Cion és Golus.  
Pinsker: Antoemantipatio.  
Dr. Marton: A zsidó nemzet Erdélyben.  
Mairovits: Tora és cionizmus.  
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus.  
Goldmann: A zsidó nemzet követelése.

Ezt a 90 lejes sorozatot hetven lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel.

Kísérje figyelemmel további sorozatainkat!

**Prima**

**hácskai**

Kapható:  
Havas Dezsdő  
Timişoara

**kender**

Valódi persa szőnyegek nagy választékban jutányosan kaphatók \* Oradea-Mare, Piața Unirei 2. Tel. 1345 **Sternberg.**

Kalman Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomas Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 13 szám.